

POSTANOWIENIE

Dnia 20 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Dziergawka

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 20 września 2024 r.,
bez udziału stron
sprawy **P. P.**
uniewinnionego od czynów z art. 178a § 1 k.k. i art. 178b k.k.
skargi obrońcy
od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku
z dnia 7 września 2023 r., sygn. akt V Ka 1098/23,
uchylającego wyrok Sądu Rejonowego Gdańsk- Północ w Gdańsku
z dnia 14 marca 2023 r., sygn. akt II K 267/21
i przekazującego sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania,

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić skargę;**
- 2. zwolnić oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych postępowania skargowego, obciążając nimi Skarb Państwa;**
- 3. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adw. S. S. , Kancelaria Adwokacka w G., jako obrońcy oskarżonego P. P. wyznaczonemu z urzędu, kwotę 885,60 (osiemset osiemdziesiąt pięć 60/100) złotych, w tym 23 % VAT, z tytułu sporządzenia i wniesienia skargi.**

UZASADNIENIE

P. P. został oskarżony o to, że:

1. w nocy z 23 na 24 maja 2020 roku w G. przy ulicy [...] będąc w stanie nietrzeźwości kierował pojazdem marki J. o nr rej. [...], gdzie podczas badania próbki krwi oznaczonej numerem [...] stwierdzono obecność alkoholu etylowego w ilości 1,35 promila (jeden coma trzydzieści pięć promila) zgodnie z opinią LKO- [...], tj. o przestępstwo z art. 178a § 1 k.k.

2. w nocy z 23 na 24 maja 2020 roku w G. przy ulicy [...] kierując pojazdem marki J. o nr rej. [...], nie zastosował się do polecenia niezwłocznego zatrzymania pojazdu wydanego, przy użyciu sygnałów dźwiękowych i świetlnych, przez funkcjonariuszy Policji, poruszającym się nieoznakowanym radiowozem, kontynuując jazdę,

tj. o przestępstwo z art. 178b k.k.

Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w Gdańsku, wyrokiem z dnia 14 marca 2023 r., w sprawie o sygn. akt II K 267/21, uniewinnił oskarżonego P. P. od popełnienia zarzucanych mu czynów.

Na powyższe rozstrzygnięcie apelację wniósł prokurator, zarzucając sądowi I instancji:

1. na podstawie art. 438 pkt 2 k.p.k. obrazę przepisów postępowania, mającą wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 7 k.p.k., art. 92 k.p.k. oraz art. 366 § 1 k.p.k. polegającą na niewyjaśnieniu istotnych okoliczności sprawy poprzez odstąpienie od przeprowadzenia dowodów mających znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy oraz na dokonaniu oceny niepełnego materiału dowodowego w sposób nie tyle swobodny, co dowolny i z pominięciem zasad prawidłowego rozumowania i wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego.
2. na podstawie art. 438 pkt 3 k.p.k. błąd w ustaleniach faktycznych, który miał wpływ na treść orzeczenia, polegający na przyjęciu, iż zebrany w sprawie materiał dowodowy nie daje podstaw do uznania sprawstwa i winy oskarżonego P. P. w zakresie obu zarzucanych mu aktem oskarżenia czynów kwalifikowanych z art. 178a § 1 k.k. i art. 178b k.k. w sytuacji, gdy

prawidłowo dokonana analiza całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku przeciwnego.

3. na podstawie art. 438 pkt 1 k.p.k. obrazę przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 26 § 1 k.k. w zakresie czynu I aktu oskarżenia zarzucanego oskarżonemu P. P. , polegającą na przyjęciu, że zostały spełnione warunki do uznania, że oskarżony nie popełnił zarzucanego mu przestępstwa z art. 178a § 1 k.k. wobec wyczerpania swoim zachowaniem znamion tego czynu działając w stanie wyższej konieczności w sytuacji - gdyby nawet przyjąć, że P. P. faktycznie w stanie nietrzeźwości prowadził pojazd mechaniczny w celu uchylenia bezpośredniego niebezpieczeństwa grożącemu dobru prawnemu o wartości wyższej od dobra poświęconego - gdy oskarżony kontynuując po opuszczeniu parkingu restauracji N. jazdę samochodem w stanie nietrzeźwości nie działał już w celu uchylenia niebezpieczeństwa, ma tym bardziej niebezpieczeństwa bezpośredniego, a tym samym brak było podstaw do uniewinnia oskarżonego z uwagi na działanie w warunkach wyłączenia odpowiedzialności karnej określonej w art. 26 k.k.

Wskazując na te zarzuty skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Sąd Okręgowy w Gdańsku, wyrokiem z dnia 7 września 2023 r., w sprawie o sygn. akt V Ka 1098/23, po rozpoznaniu apelacji, uchylił zaskarżony wyrok i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Skargę od tego wyroku wywiódł obrońca oskarżonego, zarzucając:

- rażącą obrazę przepisów postępowania karnego, mającą istotny wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 437 § 2 k.p.k. poprzez uchylenie w całości wyroku Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku z dnia 14 marca 2023 r., sygn. akt II K 267/21, uniewinniającego oskarżonego od czynów zarzucanych mu aktem oskarżenia i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania ze względu na stwierdzenie przez sąd odwoławczy uchybień polegających na niecałościowym rozważeniu faktów istotnych z punktu widzenia przedmiotowej sprawy z uwzględnieniem wskazań wiedzy, logiki i doświadczenia życiowego, podczas gdy na kanwie przedmiotowej sprawy tego rodzaju przesłanka nie zachodzi ze względu na dokonanie przez Sąd Rejonowy Gdańsk-Północ w

Gdańsku oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego oraz ustalenie na jego podstawie okoliczności faktycznych sprawy w sposób prawidłowy, swobodny oraz z należyтым uwzględnieniem wymogów statuowanych przez treść art. 7 k.p.k., stąd w przypadku przedmiotowej sprawy brak jest uzasadnionych podstaw do uchylenia wyroku sądu I Instancji i przekazanie sprawy temu sądowi do ponownego rozpoznania.

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazanie sprawy sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania. obrońca wniósł również o zasądzenie kosztów pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Skarga obrońcy oskarżonego P. P. okazała się niezasadna, wobec czego podlegała oddaleniu.

Na wstępie wskazać należy, że zgodnie z treścią art. 539a § 3 k.p.k. podstawą do wniesienia skargi na wyrok sądu odwoławczego uchylającego wyrok sądu pierwszej instancji i przekazującego sprawę do ponownego rozpoznania jest wyłącznie naruszenie przepisu określonego w art. 437 k.p.k. albo wystąpienie uchybienia wymienionego enumeratywnie w treści art. 439 § 1 k.p.k. Tak więc rozpoznanie skargi ogranicza się do zbadania, czy zachodzi tzw. bezwzględna przyczyna odwoławcza określona w art. 439 § 1 k.p.k. albo czy sąd odwoławczy uchylił wyrok mimo braku formalnych przeszkód określonych w art. 454 § 1 k.p.k. do wydania wyroku zmieniającego, względnie, czy jest konieczne przeprowadzenie w całości przewodu sądowego (art. 437 § 2 in fine k.p.k.).

Tym samym niedopuszczalne jest, aby Sąd Najwyższy w trybie art. 539a k.p.k. badał merytorycznie prawidłowość przeprowadzonej kontroli odwoławczej w aspekcie uchybień podniesionych w apelacji, jak również zasadność uchybień stwierdzonych przez sąd odwoławczy (zob. m.in. postanowienie SN z dnia 13 września 2022 r., V KS 15/22, LEX nr 3485598; postanowienie SN z dnia 12 stycznia 2022 r., IV KS 64/21, LEX nr 3287910;

postanowienie SN z dnia 28 stycznia 2022 r., sygn. II KS 29/21, LEX nr 3314955, postanowienie SN z dnia 26 stycznia 2022 r., sygn. V KS 36/21, LEX nr 3324938).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy, wskazać należy, że sąd odwoławczy nie dopuścił się naruszeń, o których mowa w art. 539a § 3 k.p.k., a przede wszystkim obraży art. 437 § 2 k.p.k., na który we wniesionej skardze powołuje się obrońca oskarżonego.

Sąd Okręgowy w Gdańsku, po rozpoznaniu apelacji prokuratora, wniesionej na niekorzyść oskarżonego, podzielił wyrażony w niej pogląd, że sąd *meriti* dokonał oczywiście dowolnej oceny zgromadzonego materiału dowodowego (w szczególności wyjaśnień oskarżonego, zeznań świadków P. S. , jak również świadka S. W.), która nie pozostaje pod ochroną art. 7 k.p.k. Odnosząc się do wadliwie przeprowadzonego przez sąd I instancji postępowania dowodowego, w treści uzasadnienia zaskarżonego wyroku sąd odwoławczy wskazał w jakich aspektach dokonana przez Sąd Rejonowy ocena dowodów była błędna.

W uzasadnieniu wyroku sąd odwoławczy stwierdził, iż sąd I instancji bezkrytycznie dał wiarę wyjaśnieniom oskarżonego, bez przeprowadzenia weryfikacji podnoszonych przez niego twierdzeń, przyjmując bezkrytycznie, że nie zamierzał on prowadzić samochodu, wiedząc, że spożywał alkohol i wezwał taksówkę, a decyzję o podjęciu prowadzenia pojazdu podjął spontanicznie tylko w celu uchylenia grożącego niebezpieczeństwa. Sąd ten zasygnalizował, że prawidłowa, jego zdaniem, ocena dowodów obciążających oskarżonego wskazuje na to, że zachodzą dowodowe podstawy do rozważenia wydania wyroku skazującego. W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku sąd podniósł, iż: *„Zdaniem Sądu Okręgowego, postępowanie przeprowadzone przez Sąd Rejonowy dotknięte jest istotnymi wadami, szczególnie natury procesowej, stąd nie sposób wykluczyć, że gdyby nie doszło do wystąpienia stwierdzonych uchybień, to ocena wszystkich dostępnych dowodów dokonana w sposób kompleksowy i prawidłowy byłaby odmienna, a w konsekwencji również i ustalenia faktyczne byłyby odmienne, zgodne ze stanowiskiem skarżącego”*.

Powyższe świadczy o przekonaniu sądu II instancji, że uniewinnienie oskarżonego w tej sprawie było zdecydowanie przedwczesne, zaś z uwagi na uregulowanie określone w art. 454 k.p.k., nie jest możliwe wydanie wyroku skazującego. Został zatem spełniony warunek przyjęty w orzecznictwie Sądu Najwyższego, że możliwość uchylecia wyroku uniewinniającego, umarzającego albo warunkowo umarzającego postępowanie karne i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania związana z regułą *ne peius* określoną w art. 454 § 1 k.p.k. (art. 437 § 2 zdanie drugie k.p.k.) zachodzi dopiero wtedy, gdy sąd odwoławczy - w wyniku usunięcia stwierdzonych uchybień stanowiących jedną z podstaw odwoławczych określonych w art. 438 pkt 1-3 k.p.k. (czyli np. po uzupełnieniu postępowania dowodowego, dokonaniu prawidłowej oceny dowodów, poczynieniu prawidłowych ustaleń faktycznych) - stwierdza, że zachodzą podstawy do wydania wyroku skazującego czemu stoi na przeszkodzie zakaz określony w art. 454 § 1 k.p.k. (zob. uchwała SN z dnia 20 września 2018 r., I KZP 10/18).

Wbrew twierdzeniom zawartym w skardze, sąd odwoławczy wskazał na zaistnienie takich uchybień w zakresie przeprowadzonej oceny zgromadzonych w sprawie dowodów, których istnienie skutkowało koniecznością uchylecia wyroku. Sąd II instancji prawidłowo uzasadnił, że zachodzą podstawy do wydania wyroku skazującego, czemu stoi na przeszkodzie zakaz określony w art. 454 § 1 k.p.k. (zob. postanowienie SN z 13 września 2022 r., V KS 15/22, LEX nr 3485598). W realiach przedmiotowej sprawy stwierdzono zatem wystąpienie przesłanki kasatoryjnej w związku z niemożnością wydania wyroku skazującego ze względu na regułę *ne peius*.

Dodatkowo podkreślić należy, że skarżący zakwestionował jedynie odmienne stanowisko sądu odwoławczego, wskazując na brak podstaw do wydania orzeczenia kasatoryjnego. Samo przekonanie strony o nietrafności wyroku kasatoryjnego nie jest wystarczające do uwzględnienia tego nadzwyczajnego środka zaskarżenia (zob. postanowienie SN z dnia 11 stycznia 2022 r., sygn. II KS 30/21, Lex 3314932). Co istotne, zdaniem skarżącego, w sprawie nie zaistniała podstawa do uchylecia wyroku sądu I instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania w postaci konieczności przeprowadzenia przewodu w całości.

Tymczasem powodem orzeczenia kasatoryjnego nie była wskazana przez skarżącego przesłanka z art. 437 § 2 *in fine* k.p.k., ale wystąpienie reguły *ne peius* określonej w art. 454 § 1 k.p.k., do której skarżący w ogóle się nie odniósł. W takim stanie rzeczy, zawarte w skardze uwagi obrońcy oskarżonego, że w uzasadnieniu wyroku sądu odwoławczego „nie ma mowy o konieczności przeprowadzenia na nowo postępowania dowodowego”, nie wskazują w żadnym razie na brak podstawy przyjętej przez ten sąd do uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy sądowi *meriti* do ponownego rozpoznania.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy nie znajdując podstaw do uwzględnienia skargi, orzekł na podstawie art. 539e § 2 k.p.k. o jej oddaleniu.

Sąd Najwyższy zwolnił oskarżonego od ponoszenia kosztów sądowych postępowania skargowego, obciążając nimi Skarb Państwa, na podstawie art. 624 § 1 k.p.k. Zwalniając oskarżonego od kosztów sądowych za postępowanie skargowe Sąd Najwyższy kierował się przede wszystkim jego aktualną sytuacją i względami słuszności.

Uwzględniając wniosek obrońcy z urzędu, ustanowione cellem sporządzenia skargi, na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. – Prawo o advokaturze (t.j. Dz.U.2022, poz.1184) w zw. z § 2 pkt 1, § 4 pkt 3 i § 17 ust. 4 pkt 3 w zw. z § 24 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa albo jednostki samorządu terytorialnego kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (t.j. Dz.U.2024, poz. 763) zasądzono na jego rzecz kwotę 885,60 (osiemset osiemdziesiąt pięć 60/100) złotych, w tym 23% VAT, tytułem wynagrodzenia za sporządzenie i wniesienie skargi.

Mając na względzie powyższe, należało orzec jak w części dyspozytywnej postanowienia.

[J.J.]

